N°. 220. 1861.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is [illegible] 's jaar; die van de Courant alleen ƒ 20 en van het Bijblad alleen ƒ 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

DINGSDAG 17 SEPTEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

'sGravenhage, *den 16den September.*

Op heden is de zitting der Staten-Generaal door den Koning met de volgende rede geopend:

Mijne Heeren!

Dankbaar erken Ik het voorregt, bij de opening van deze Vergadering, volkomen tot gunstige mededeelingen omtrent de aangelegenheden van het Vaderland in staat te zijn. — Wel hebben in den laatsten winter sommige provincien de noodlottige gevolgen van ijsgang en overstrooming ondervonden, en hoog steeg de nood, in de geteisterde streken, doch de zucht om wel te doen, aan het Nederlandsche Volk zoo eigen, en menschlievende belangstelling, zoo in als buiten Europa ondervonden, hebben veel leeds kunnen verzachten en tot het vergoeden der geledene schade krachtig bijgedragen. Ik stel die uitnemende bewijzen van hulpvaardigheid en menschenmin op hoogen prijs, en voel Mij gedrongen, dit ook bij deze gelegenheid openlijk uit te spreken.

Het is Mij aangenaam te kunnen verklaren, dat de betrekkingen van Nederland met de andere Mogendheden op den meest gewenschten voet blijven. — Met Belgie is eene overeenkomst tot stand gekomen waardoor de wateraftappingen uit de Maas aan eene billijke regeling worden onderworpen. — Door de opheffing van belemmerende formaliteiten wordt ook hier te lande getracht het internationaal verkeer te bevorderen.

Ook verheug Mij dat de Zee- en Landmagt zich, bij voortduring, door een uitmuntenden geest onderscheiden, en met ijver voortgaan zich voor hunne gewigtige roeping te bekwamen. — De middelen door U verleend, om de weerbaarheid des lands te versterken, worden met de meeste zorg aangewend. Na de aanneming der wet op de Nationale Militie houdt men zich bezig met de zamenstelling van de wet op de Schutterijen.

De toestand onzer Overzeesche Bezittingen is over het algemeen gunstig. Enkele gewesten werden door hevige rampen getroffen. Vele menschenlevens gingen daarbij verloren. Ook bij die gelegenheid is het op nieuw gebleken, hoe zeer de band van wederkeerige belangstelling Nederland en zijne Kolonien vereenigt. — Het is te betreuren dat de opstand in de Zuid- en Ooster afdeeling van Borneo nog niet onderdrukt is, en verzameling van krachten blijft vorderen. Wanneer Ik echter let op de betoonde blijken van dapperheid en trouw, door de Zee- en Landmagt gegeven, mag Ik de toekomst met vertrouwen te gemoet zien.

Voor de West-Indische Kolonien blijft de opheffing der slavernij eene zaak van hoog gewigt; het ontwerp daartoe betrekkelijk zal weldra aan Uwe overwegingen worden onderworpen. Ook andere wets-ontwerpen, de Kolonien betreffende, zullen worden aangeboden.

Wanneer Ik verder het oog sla op de Binnenlandsche aangelegenheden, dan geven ook deze, in velen opzigte, stof tot tevredenheid.

Ofschoon de toestand van den Scheepsbouw nog niet is verbeterd, is het getal schepen in de vaart niet afgenomen. De Scheepvaart bleef op gelijke hoogte. De in-, uit- en doorvoer neemt gedurig toe, alhoewel voor het tegenwoordige de verwikkelingen in Noord-Amerika daarop ongunstigen invloed uitoefenen.

De ontwerpen der Geneeskundige Wetten zijn gereed, en zullen weldra bij Uwe Vergadering worden ingediend.

Met uitzondering van een algemeen en belangrijk voedings-middel, gaf de oogst bevredigende uitkomsten.

De overweging van het gewigtig onderwerp van de afkoopbaarstelling der tienden heeft tot eene voordragt van wet geleid, die eerlang Uwer Vergadering zal worden aangeboden.

Kunsten en Wetenschappen blijven bloeijen. De onlangs in Noord-Holland gehouden tentoonstelling heeft sprekende bewijzen gegeven van vorderingen in de Nijverheid.

De werking der Wet op het Lager Onderwijs geeft gunstige uitkomsten. De regeling van het Middelbaar Onderwijs wordt in gereedheid gebragt.

Het is Mij aangenaam te kunnen mededeelen, dat de veelvuldige voorbereidende werkzaamheden voor den aanleg van Spoorwegen thans zoo ver gevorderd zijn, dat zij eene onvertraagde uitvoering doen verwachten. Van het meerendeel der lijnen is de rigting reeds aangewezen. Met enkele kunstwerken zal eerlang een aanvang worden gemaakt. Het laat zich aanzien, dat zonder onverhoopte belemmering een aanzienlijk deel dier werken in het aanstaande jaar tot stand zal komen.

Het kan geene bevreemding wekken, dat de belangrijke dijkbreuken buitengewone uitgaven zullen vorderen. Zoo ter voorziening hierin, als ter tegemoetkoming van de dijksdistricten, zullen U voorstellen gedaan worden.

De inachtneming der grondwettige verhouding tusschen Kerk en Staat blijft een onderwerp Mijner zorgen. Een Wets-ontwerp tot opheffing der Staats-Collatien in de Hervormde Kerk zal aan Uwe overwegingen worden voorgesteld, en even zoo een ontwerp betreffende Kerkelijke pensioenen.

Voordragten van Wet tot uitvoering der nieuwe Regterlijke Inrigting worden voorbereid. Reeds naderen de ontwerpen van een nieuw Wetboek van Strafvordering en van eene nieuwe Regterlijke Indeeling des Rijks hunne voltooijing. Het tijdstip intusschen, waarop de eerst in de maand Mei van dit jaar door de Wetgevende Magt vastgestelde Regterlijke Inrigting zou moeten in werking komen, zal nadere regeling behoeven.

De staat van 's Rijks Finantien is bij voortduring, over het algemeen, gunstig te noemen. Terwijl elders de omstandigheden het aangaan van geldleeningen hebben noodzakelijk gemaakt, mogten wij op den weg van schulddelging voortgaan.

De opbrengst der middelen was voldoende.

Eerlang zal een wets-ontwerp op het beheer der Kroon-Domeinen aan Uwe beoordeeling onderworpen worden.

Ook de herziening van het Tarief van In- en Uitgaande Regten zal op nieuw in deze zitting worden voorgebragt.

Vele en belangrijke onderwerpen wachten alzoo Uwe beraadslagingen. Gewigtig is wederom de taak die Gij te vervullen hebt.

Één zij en blijve daarbij aller doel: de bevordering der ware belangen van het dierbaar Vaderland.

Moge daartoe Gods onmisbare zegen op Uwe overleggingen rusten!

Ik verklaar de gewone Vergadering der Staten-Generaal geopend.

(Staatsblad n°. 78.) BESLUIT *van den 1sten September* 1861, *houdende intrekking der Koninklijke besluiten van 26 Maart* 1833, n°. 15, 6 *April* 1836, n°. 7, *en* 16 *Februarij* 1840, n°. 21, *waarbij commissien voor de Rhijnvaart zijn ingesteld, de werkkring dier commissien is geregeld en een reglement op het laden en lossen, te* Amsterdam *van goederen tot den Rhijnhandel behoorende, is vastgesteld, enz.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Finantien, van den 5den Augustus 1861, n°. 191, 2de afdeeling, en van den 15den daaraanvolgende, n°. 115, I. U. R.;

Gelet op art. 69 der overeenkomst tusschen de oeverstaten van den *Rhijn*, den 31sten Maart 1831 te *Mentz* gesloten en geplaatst in het *Staatsblad* n°. 19 van 1831;

overwegende, dat ter uitvoering dezer bepaling bij de Koninklijke besluiten van 26 Maart 1833, n°. 15, 6 April 1836, n°. 7, en van 16 Februarij 1840, n°. 121, commissien voor de Rhijnvaart zijn ingesteld, de werkkring dier commissien is geregeld en een reglement op het laden en lossen, te *Amsterdam* van goederen tot den Rhijnhandel behoorende is vastgesteld;

dat deze regeling niet in de tegenwoordige orde van zaken past, daar deze medebrengt, dat plaatselijke aangelegenheden door den gemeenteraad worden geregeld;

dat met het oog op art. 69 van genoemde overeenkomst de taak der Regering slechts bestaat in de zorg, dat er in de gemeenten, welke in den Rhijnhandel betrokken zijn, commissien voor de Rhijnvaart zijn en dat de aan deze door de gemeentebesturen te geven voorschriften in overeenstemming zijn met de beginselen dier overeenkomst;

dat het derhalve noodig is toegeschenen, de genoemde besluiten in te trekken en de regeling dezer zaak aan de betrokken gemeentebesturen over te laten;

Den Raad van State gehoord (advies van den 30sten Augustus 1861, n°. 5),
Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De Koninklijke besluiten van 26 Maart 1833, n°. 15, 6 April 1836, n°. 7, en van 16 Februarij 1840, n°. 121, worden, met de daarbij vastgestelde instructie en reglementen, ingetrokken.

Art. 2. In elk der gemeenten *Amsterdam*, *Rotterdam* en *Dordrecht* is eene commissie voor de Rhijnvaart, waarvan de leden door het gemeentebestuur worden benoemd en van instructiën voorzien.

Art. 3. Dit besluit treedt in werking den 1sten Januarij 1862.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Finantien zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 1sten September 1861.

WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.
De Minister van Finantien,
VAN TETS.

Uitgegeven den *vijftienden* September 1861.
De Directeur van het Kabinet des Konings,
DE KOCK.

(Staatsblad *n*°. 79.) *BESLUIT van den 5den September 1861, houdende onteigening van grond, tot het maken van een verdedigingswerk bij Nijmegen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 26sten Augustus 1861, n°. 49 B, strekkende om ten algemeenen nutte, in het publiek belang van den Staat, te doen onteigenen een gedeelte van een perceel gelegen in de gemeente *Nijmegen* (kadastrale gemeente *Hatert*), welks bezit ten behoeve van den vestingbouw vereischt wordt tot het maken van een verdedigingswerk;

Gelet op art. 62 van de wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 125);

Gezien het proces-verbaal van de commissie uit de Gedeputeerde Staten van *Gelderland*, met den eerstaanwezenden ingenieur te *Nijmegen* en het hoofd van het gemeentebestuur van *Nijmegen*, ingevolge art. 10 van de vermelde wet, op den 5den Augustus 1861 vereenigd geweest in het gemeentehuis te *Nijmegen*, ten einde de bezwaren der belanghebbenden te vernemen, nadat was voldaan geworden aan het bepaalde in de artt. 11 en 12 van de aangehaalde wet;

Gelet op het berigt van de Gedeputeerde Staten van *Gelderland*, van den 21sten Augustus 1861, n°. 40/10, waaruit blijkt dat een afschrift van het proces-verbaal, ingevolge het bepaalde in alinea 2 van art. 13 van de aangehaalde wet op de secretarie van *Nijmegen* ter lezing is gelegd;

Den Raad van State gehoord (advies van den 3den dezer, n°. 2),
Hebben besloten en besluiten:

Om een verdedigingswerk bij *Nijmegen* te maken, zal ten algemeenen nutte, in het publiek belang van den Staat, ten behoeve van den vestingbouw worden onteigend het hierna vermelde gedeelte van een perceel in de gemeente *Nijmegen* (kadastrale gemeente *Hatert*), in eigendom toebehoorende aan de kinderen van *J. L. Thomassen*, en aangeduid op het plan, hetwelk ingevolge art. 12 der wet ter inzage heeft gelegen, als: 63 vierkante roeden en 6 vierkante ellen van het perceel, groot 2 bunders 10 vierkante roeden en 20 vierkante ellen, bij het kadaster bekend onder kadastrale gemeene *Hatert*, sectie A, n°. 100.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad*, de *Staats-courant* en de *Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 5den September 1861.

WILLEM.

De Minister van Oorlog,
DE CASEMBROOT.

Uitgegeven den *vijftienden* September 1861.
De Directeur van het Kabinet des Konings,
DE KOCK.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 11den September 1861, n°. 79, is aan den baron *Stratenus*, Hoogstdeszelfs buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij het hof van Hannover en bij de Hanzesteden, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van ridder grootkruis der Guelphen-orde, hem door Zijne Majesteit den Koning van Hannover geschonken.

Bij besluit van 14 September 1861, n°. 78, heeft de Koning goedgevonden, de benoeming van *D. J. Ammerlaan*, burgemeester van Schipluiden, tot secretaris dier gemeente, met Zijne goedkeuring te bekrachtigen.

Bij Zijner Majesteits besluiten van den 31sten Augustus 1861, nos. 4 en 49, zijn benoemd:

tot kantonregter te Hindeloopen, jhr. mr. *G. van Suchtelen van de Haere*, thans griffier bij het kantongeregt te Oldeberkoop; en

tot regter plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Eindhoven, mr. *J. F. Coolen*, advocaat te Berchem.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 2den September 1861, n°. 73, is benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Onderdendam, mr. *J. R. van Roijen*, advocaat aldaar.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

RIJKS-KWEEKSCHOOL TOT OPLEIDING VAN ONDERWIJZERS
te 's Hertogenbosch.

Aan de Rijks-kweekschool tot opleiding van onderwijzers te 's Hertogenbosch, aan welke de lessen waarschijnlijk in de maand November e. k. een aanvang zullen nemen, kan een zeker aantal jongelieden worden geplaatst, ten einde aldaar op kosten van het Rijk hunne opleiding tot hulponderwijzer te ontvangen.

De leermiddelen worden kosteloos aan de kweekelingen verstrekt; zoodra het op te rigten gebouw gereed zal zijn, genieten zij daarin vrije kost, inwoning en bewassching. In afwachting daarvan zal hun eene rijkstoelage van f 250 's jaars worden toegekend, ten einde zich, onder goedkeuring van den directeur der kweekschool, kost, inwoning en bewassching binnen de gemeente 's Hertogenbosch te verschaffen.

Om tot het examen tot toelating op de kweekschool te worden toegelaten, moeten worden overgelegd:

1°. eene geboorte-acte, waaruit blijkt dat de jongeling op den 10den October 1861 zijn 15de jaar zal zijn ingetreden;

2°. eene verklaring van een geneesheer, waaruit blijkt dat de jongeling eene goede gezondheid geniet en geen misvormende of andere ligchaamsgebreken heeft, welke hem tot het onderwijzersvak minder geschikt maken;

3°. een getuigschrift van goed gedrag, afgegeven door het dagelijksch bestuur zijner inwoning, en in geval hij reeds in eene school is werkzaam geweest, een getuigschrift van een districtsschool-opziener of van den hoofdonderwijzer dier school.

Deze stukken moeten, uiterlijk op den 10den October 1861, franco worden toegezonden aan den heer dr. F. B. Trosée, directeur der Rijkskweekschool voor onderwijzers te 's Hertogenbosch.

Aan hen, die zich zullen hebben aangemeld, zal later worden bekend gemaakt, wanneer het te 's Hertogenbosch te houden vergelijkend examen zal worden afgenomen.

Uit dat examen zal moeten blijken dat de jongelieden:

1°. naauwkeurig en vlug proza en poëzy kunnen lezen;

2°. regelmatig kunnen schrijven, zoowel groot als klein schrift;

3°. bekend zijn met de hoofdregels der rekenkunde voor geheele en gebroken getallen, met de voornaamste eigenschappen der getallen, met den regel van drieën en met het Nederlandsch stelsel van maten en gewigten, en vooral in het praktische der rekenkunde eenige vlugheid bezitten;

4°. bekend zijn met de eerste gronden der Nederlandsche taalkunde, voornamelijk met de kennis der rededeelen en hunne verandering, als mede met de redekundige ontleding;

5°. eenige denkbeelden hebben van aardrijkskunde en geschiedenis, voornamelijk van die van het vaderland.

Mogten onder hen, die zich zullen aanmelden, zijn, wier kundigheden de hiervóór als minimum gestelde aanmerkelijk overschrijden, dan zullen zij voor een hooger studiejaar kunnen worden aangenomen.

De gelegenheid tot plaatsing staat open voor jongelieden uit het geheele Rijk; aan hen wier ouders of voogden in de gemeente 's Hertogenbosch wonen zal echter geene rijks-toelage voor kost en inwoning worden verstrekt, zoolang de gebouwen der kweekschool nog geene gelegenheid tot huisvesting aanbieden.

's Gravenhage, den 9den September 1861.

Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
J. SCHRÖDER.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 16den September* 1861.

Zijner Majesteits stoomflotillevaartuig *Hector*, onder bevel van luitenant ter zee van de 1ste klasse P. M. van der Haak, komende van Suriname, is op den middag van den 16den dezer ter reede van Hellevoetsluis aangekomen.

Wij hebben de *Javasche Couranten* ontvangen, loopende tot den 31sten Julij. Volgens dezelve had de Gouverneur-Generaal de volgende beschikkingen genomen:

(*Javasche Courant van den 17den Julij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen: eervol, uit zijne betrekking, wegens ziekte, onder toekenning van wachtgeld, de 3de commies bij de directie der producten en civile magazijnen F. H. Boussard;

op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gewezen klerk bij de weeskamer te Soerabaja A. W. Benton;

op zijn verzoek, eervol, als lid der commissie, ingesteld bij art. ... der bepalingen op het beheer van 's lands geldmiddelen (*Staatsblad* ... n°. 71), J. J. van Emmerik, op zijn verzoek, eervol uit Zr. Ms. militairen dienst ontslagen intendant der 1ste klasse (hoofd-intendant) der militaire administratie, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten;

benoemd: bij het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, tot 1sten substituut-griffier, de 2de substituut-griffier bij dat hof mr. G. J. K...

tot 2den substituut-griffier, de buitengewone substituut-griffier bij den raad van justitie te Batavia mr. J. W. S. van der Aa;

goedgekeurd: dat door den directeur der cultures zijn overgeplaatst: bij de landelijke inkomsten en cultures, uit de residentie Madura naar de residentie Bantam, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der 1ste klasse W. H. van der Hell;

uit de residentie Bantam naar de residentie Bagelen, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der 1ste klasse L. K. J. van Pittius;

uit de residentie Bagelen naar de residentie Japara, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der 1ste klasse A. A. Bo...

uit de residentie Japara naar de residentie Bagelen, ter beschikking van den resident aldaar, de controleur der 2de klasse R. K. van ...

bij het militair departement:

verleend: een verlof naar Nederland, voor den tijd een jaar, ... bezwaar van den lande, aan den 1sten luitenant der infanterie ... Pourchez;

(*Javasche courant van den 20sten Julij.*)

bij het civiel departement:

verklaard, dat de ontheffing van A. Tauzay, van de verdere verv... der betrekking van adsistent-resident van Demak en Grobogan ... beschouwd worden te zijn eervol, onder toekenning aan hem van wacht...

benoemd, tot substituut-officier van justitie bij den raad van ... te Samarang, de griffier bij den omgaanden regter in de tweede a... op Java, mr. E. J. L. de Sturler;

vergunning verleend tot de uitreiking aan den geëxamineerden tandmeester Don D. Pabaque eener acte van toelating tot de uitoefening der tandheelkundige praktijk te Batavia;

bij het militair departement:

bij de directie van het weduwen- en weezenfonds der officieren van de landmagt in Nederlandsch Indie, ontslagen, eervol, wegens vertrek, als lid, de gepensioneerde majoor van het regement Oost-Indische cavalerie J. Wolff, onder dankbetuiging voor zijne in die betrekking bewezen diensten;

benoemd, tot lid, L. A. Boers, kolonel, kommandant der eerste militaire afdeeling op Java;

(*Javasche Courant van den 24sten Julij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, wegens ziekte, met behoud van regt op pensioen, de ondermeester aan de Hervormde weeshuis-school te Samarang, A. C. Pietersen;

benoemd, tot 3den commies bij de directie der producten en civile magazijnen, de 1ste klerk bij die directie C. J. H. Jacobs;

bij de afdeeling algemeene boekhouding van de directie van finantien, tot hoofdcommies, de 1ste commies J. C. Hemler;

tot 1sten commies, de 2de commies F. M. Samuels;

tot 2den commies, de klerk J. P. Mutter;

bij het collegie van curatoren van het gymnasium Willem III, ontslagen, op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, als lid, de hoofdingenieur voor het stoomwezen in Nederlandsch Indie, F. van Vollenhoven, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten;

benoemd, tot lid, de hoofdingenieur voor de geographische dienst in Nederlandsch Indie, dr. J. A. C. Oudemans;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van aanspraak op pensioen, de magazijnmeester bij het kleedingmagazijn te Padang (militair ambtenaar der 2de klasse) L. Tisselinck;

benoemd: tot magazijnmeester bij het militair afdeelings-kleedingmagazijn te Padang (militair ambtenaar der 2de klasse), de militaire ambtenaar der 2de klasse S. J. Slier, thans commies bij den artillerie-constructie-winkel te Soerabaija;

tot commies bij den artillerie constructie-winkel te Soerabaija (militair ambtenaar der 2de klasse), de militaire ambtenaar der 2de klasse R. H. Reineke, thans tijdelijk belast met de betrekking van adjunct bij het bureau der genie-directie;

(*Javasche courant van den 31sten Julij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de resident van Bantam J. C. de Lanoy;

ontheven, op zijn verzoek, eervol, van de hem opgedragen waarneming der civiel-geneeskundige dienst in de residentie Cheribon B. Feist, gepensioneerd officier van gezondheid der 2de klasse;

benoemd, tot resident van Bantam, de adsistent-resident van Krawang G. van Polanen Petel;

tot griffier bij den omgaanden regter in de 2de afdeeling op Java, de griffier bij den raad van justitie te Amboina, mr. J. Heringa;

tot griffier bij den omgaanden regter in de 3de afdeeling op Java, de griffier bij den omgaanden regter in de vijfde afdeeling op Java, mr. A. O. van Cattenburch;

tot 3den commies op het residentiekantoor te Muntok, residentie Banka, de 1ste klerk op dat bureau D. C. Tengnagel;

bij het militair departement:

benoemd, tot 3den teekenaar bij de directie der genie (militair ambtenaar der 3de klasse), de gepasporteerde sergeant-majoor der infanterie A. F. Horster;

hersteld, in activiteit, de 1ste luitenant der infanterie L. F. Ruzette;

vergund, op zijn verzoek, naar Nederland terug te keeren aan den voor den tijd van vijf jaren bij het Oost-Indisch leger gedetacheerden 1sten luitenant der artillerie P. L. Berail;

bij de militaire geneeskundige dienst, geplaatst, bij het groot militair hospitaal te Weltevreden, de apotheker der 2de klasse P. G. Wijers, thans ter beschikking te Batavia;

overgeplaatst, bij het garnizoens-hospitaal te Salatiga, de apotheker der 2de klasse G. Stompendissel, thans bij het groot militair hospitaal te Samarang;

bij het groot militair hospitaal te Samarang, de apotheker der 3de klasse J. L. Warnas, thans bij het groot militair hospitaal te Weltevreden;

goedgekeurd, dat door het militair departement bij de infanterie zijn geplaatst, bij het 2de bataillon, de in activiteit herstelde 2de luitenant Rozenraad;

bij het 16de bataillon, de kapitein E. R. Goteling Vinnis, laatstelijk adjudant bij den generalen staf;

overgeplaatst: bij het 5de bataillon, de kapitein J. H. Logemann, van het 17de bataillon, en de 1ste luitenant H. W. de Groot, van het garnizoens-bataillon van Banka;

bij het 6de bataillon, de kapitein W. G. A. L. van Bennekom, van het 5de bataillon;

bij het 7de bataillon, de 1ste luitenant G. C. R. R. de Graeff, van het 6de, en de 2de luitenant F. H. Albrecht, van het 5de bataillon;

bij het 9de bataillon, de 1ste luitenant H. F. W. de Bruyn, van het 6de bataillon;

bij het 12de bataillon, de kapitein J. de Bode, van het 15de bataillon;

bij het 13de bataillon, de 2de luitenant P. A. C. H. T. A. Werdmüller von Elgg, van het 6de bataillon;

bij het 14de bataillon, de kapitein A. van den Hurk;

bij het 15de bataillon, de 1ste luitenant J. A. van Dapperen; beiden van het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en onderhoorigheden;

bij het garnizoens-bataillon van Celebes en onderhoorigheden, de kapitein M. E. F. L. von Schauroth, van het 4de bataillon;

bij het marine-departement:

bepaald, dat het aan den gewezen baas-koperslager bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija C. F. Huysdens verleende ontslag uit 's lands dienst, wordt beschouwd als te zijn eervol.

Verder ontleenen wij aan die couranten nog de volgende berigten:

BATAVIA, 16 Julij. *Bali.* (Junij). — Afdeeling Boeleleng. De bevolking was werkzaam geweest aan het herstellen van den grooten weg van Pabejan Boeleleng naar Singaredja, en van dien van laatstgenoemde plaats naar Kali Boek boek, benevens van de zijwegen die naar een paar dessa's leiden. Als een blijk van de gunstige stemming van hoofden en voornamen jegens het Nederlandsche Bestuur kan dienen, dat de moeder van den radja met verscheiden volgelingen, ten getale van 36, en een vijftiental hoofden, een bezoek hebben gebragt bij den gecommitteerde voor de zaken van Bali en Lombok te Banjoewangie.

Het te veld staande rijstgewas in Sangsit, Patemon en Pengastoelan was door ongedierte aangetast en zou derhalve weinig te oogsten geven.

De prijs van de rijst was f 5, zoodat de min gunstige oogst de bevolking weinig drukte.

De handel was vooral levendig in uitvoer van runderen en varkens.

In het landschap Djambrana werd gedurende de maand Junij een maagdenroof (melegandang) gepleegd, welk misdrijf niet was voorgekomen sedert de daarop in het vorige jaar door den gecommitteerde voor de zaken van Bali en Lombok gestelde strenge straf.

De gecommitteerde bezocht Djambrana en spoorde de regenten aan om spoedig een begin te maken met den aanleg van den weg van Negara naar Indraloka, waaraan de regenten gevolg zouden geven.

De vaccine werkte voortdurend uitmuntend. Er werden in deze maand ingeënt 18 kinderen.

De stand van het rijstgewas was bijzonder gunstig te noemen, terwijl op sommige plaatsen reeds geoogst werd.

Van Januarij tot Junij werden in Djambrana doorgevoerd 2276 runderen en 176 paarden: omtrent evenveel als gedurende het geheele jaar 1860.

BATAVIA, 19 Julij. *Madioen.* — De maanden April, Mei en Junij kenmerkten zich door eene vreemde weêrsgesteldheid; terwijl anders gedurende dat gedeelte des jaars droogte en sterk doorstaande Z. O. winden heerschen, bleven nu stilte en regens de bovenhand houden.

Die aanhoudende regens bevorderde geenszins het rijp worden en de inzameling van het te veld staande graan; ruim 1000 bouws sawahvelden zijn mislukt, terwijl men niet zonder beduchtheid is, dat later de nadeelen zullen worden ondervonden van den spoed, waarmede het niet genoegzaam op het veld gedroogde graan heeft moeten worden opgeborgen.

De koffijoogst belooft gunstig te zijn; zij is geraamd op 42,000 pikols, waarvan op ultimo Junij reeds $8312^{31}/_{125}1/2$ pikol geleverd waren.

Ook de indigo belooft goede uitkomsten.

De suiker-ondernemingen Poerwodadi en Redjosari zijn, in weerwil der minder gunstige weêrsgesteldheid, in den aanvang van Junij begonnen te werken.

— Per telegraaph via Soerabaija zijn de volgende berigten ontvangen:

Timor, 2 Julij. De tijdingen uit Midden-Timor waren gunstig. Maubara hield zich onzijdig tusschen het Portugesche gouvernement en de bevolking. De gezondheidstoestand was goed; de pokken hebben opgehouden. Men verwachtte een overvloedigen oogst van padie en djagong.

Badikooij is op 25 Junij te Koepang geweest en heeft vergiffenis gevraagd voor zijn vroeger verzet, met de belofte van zich te verbeteren. Daarvan is acte opgemaakt.

De resident heeft met de *Reinier Claeszen* Larantoeka bezocht, aldaar met den radja en de singhadjies van Solor nieuwe contracten gesloten en den radja van Larantoeka en den singhadji van Lamakera in hunne waardigheid bevestigd. Behalve kleine twisten onder het bergvolk heerschte op die plaatsen rust; aan voedingsmiddelen was geen gebrek en de gezondheidstoestand voldoende. De fettor van Taikap, Ebi Noni, bragt te Koepang een bezoek.

Banda, 29 Junij. Ongestoorde rust. De gouverneur der Molukken kwam den 18den Junij daar aan met de *Citadel van Antwerpen*.

Macassar, 13 Julij. Het Pruissische oorlogsfregat *Thetis* is den 6den aangekomen en zou den 17den Julij naar Batavia via Pasoeroean vertrokken. De *Etna* is van een kruistogt in de Boetonsche wateren teruggekeerd zonder zeeroovers te ontmoeten. De gouverneur heeft de rijken Tanette en Barroe bezocht. De regenten van Bonaratte en Kalaoe zijn te Macassar gekomen om hulde te bewijzen. De *Soembing* is den 10den Julij van Flores teruggekomen. De vredelievende pogingen om de bevolking van Rioem tot onderwerping te brengen zijn aanvankelijk goed geslaagd.

Menado, 8 Julij. Niets bijzonders. De gezondheidstoestand liet nog veel te wenschen over. De padie-oogst op hooge gronden was zeer middelmatig, terwijl die van de sawa's beloofde gunstig te zijn. — De radja's van Gorontalo, Limbotto, Bone, Bolang Oeki en Taroena zijn ter hoofdplaats gekomen om den nieuwen resident te complimenteren.

Biliton (Junij). — De gezondheidstoestand der inlandsche bevolking was naar wensch. Onder de Chinesche mijnwerkers echter te Tandjong Pandan en Sidjok waren steeds ongeveer 200 lijders. Het getal overledenen in de maand Junij was over de 60 personen. De aanvoer van singkeh's bedroeg in de maand Junij slechts 10, afkomstig van Singapoer. De weêrsgesteldheid was allerongunstigst, zoodat verscheidene nieuw aangelegde rijstvelden door de zware regenbuijen, waardoor veel onkruid opkomt, ongeschikt zijn geworden voor verderen aanplant. De aanvoer van rijst was voldoende om in de behoefte te voorzien.

Op den 13den Junij ontving het bestuur de tijding, dat op den 11den dier maand op Tandjong Boeroeng Mandi zeeroovers waren geland, dat zij menschen geroofd en verwond hadden, en dat zij met hunne flottille, die uit 4 groote praauwen, ieder bemand met ongeveer 40 koppen, en 4 lange sampans met ongeveer 60 koppen bestond, koers hadden gezet naar het zuiden.

Den 14den kwam een tweede berigt van Lingang, dat ook daar een 20tal personen was geroofd. Onmiddellijk werden door het bestuur de kruisboot en 10 gewapende praauwen in gereedheid gebragt, om de zeeroovers te vervolgen, bij welke vaartuigen zich ook de Depatti met 10 andere gewapende praauwen voegde. Op den 16den echter kon deze flotille nog niet vertrekken, daar de kruisboot de postpakketten naar buiten moest brengen, om die aan de verwacht wordende stoomboot *Palembang* over te geven.

Daar deze onverwachte en brutale handelingen der roovers de inlandsche bevolking met een panischen schrik bevangen had, achtte de adsistent-resident het zijn pligt om de leiding van dien togt op zich te nemen, en vertrok hij op den morgen van den 17den met de gewapende praauwen, koers zettende naar de zuid. Door tegenwind en zware regens waren zij verpligt om bij Tandjong-Rae te ankeren. Aldaar vernam men, dat op den 16den de zeeroovers ook op Tandjong-Roessa menschen geroofd hadden, waaronder moeders met hare kinderen, en

dat de roovers op den morgen van den 17den nog ten westen van het eiland Silio te zien waren, koers stellende om de west.

De vaartuigen werden alsnu zoodanig verdeeld, dat op den 18den alle eilandjes der Gaspar-passage doorzocht werden, zonder echter iets van roovers te ontdekken. Eerst op den 19den ontmoette men sporen der zeeroovers op Poelo-Lima, en des avonds op het eiland Kemaar een afgeloopen handelsvaartuig, op Billiton te huis behoorende, dat door het inkappen van gaten gezonken was.

Den 20sten werden alle eilandjes in de rigting naar Lepar bezocht, omdat men sporen van zeeroovers op Kalangbaoe gevonden had. Des avonds bereikte men Lepar, waarschuwde de bevolking aldaar, doch vond geen spoor van zeeroovers.

Den 20sten liet men koers zetten naar de west, om de eilanden Pango of Liat en verscheidene reven te bezoeken. Den geheelen nacht roeide men door, daar het voeren van zeilen onmogelijk was, en bereikte den ingang van straat Nassi.

Van het eiland Mendano en Batoe Papang kwam het berigt, dat ook aldaar, in den avond van den 19den, eenige menschen waren geroofd.

Op Mendano had men een Boeginees gevat, die naar de hoofdplaats Tandjong Pandan werd gezonden. Hij verklaarde bij een onderzoek, uit handen der roovers te zijn ontvlugt, bij gelegenheid dat hij met eenige zeeroovers aan wal water moest halen. Ofschoon de reis met allen mogelijken spoed werd vervolgd, mogt het evenwel door tegenwind en stroom niet gelukken, vroeger dan den 22sten des avonds Sidjoeh (noordkust van Billiton) te bereiken.

Ook daar waren de zeeschuimers geland en hadden eenige personen geroofd, gewond en gedood, en de huizen der weêrspannigen verbrand.

Onder de van Sidjoeh weggevoerde personen bevond zich ook de moeder van den luitenant der Chinezen aldaar, Ho Ayon.

De heer von Hedemann, geëmploijeerde bij de Biliton-maatschappij te Sidjoeh, het schieten hoorende, liep dadelijk met 20 menschen de vlugtende inlanders te hulp, doch kwam te laat om de zeeroovers te beletten met den gemaakten buit af te trekken.

De reis werd verder vervolgd om de oost tot Tandjong-Boerong-Mandi, alwaar men vernam, dat de zeeroovers den 23sten om de noord naar Karimatta koers hadden gesteld, vermoedelijk met het doel om huiswaarts te keeren, waarop men naar Tandjong Pandan terugkeerde.

Aan den luitenant der Chinezen werd vergunning gegeven om met 10 gewapende praauwen, ter opsporing zijner ontroofde moeder, de reis naar Karimatta te vervolgen.

Op den 26sten kwam men met de flottille op Tandjong-Pandan terug. Het getal ontroofde personen bedroeg, vrouwen en kinderen daaronder begrepen 52; 4 personen hebben de roovers zwaar verwond en 4 vermoord. Volgens latere berigten, door Ho Ayon ingewonnen, zijn de zeeroovers naar de kust van Borneo overgestoken.

Alhoewel het hoofddoel, de tuchtiging der zeeroovers, niet bereikt werd, heeft die togt toch zijn nut gehad. Voornamelijk is het vertrouwen in het bestuur daardoor bij de bevolking zeer versterkt.

Ook heeft zij de noodzakelijkheid leeren inzien om groote kampongs te vormen.

Dat de zeeroovers een zoo groot aantal menschen konden rooven, ligt voornamelijk in de omstandigheid, dat de door hen thans aangedane eilanden gedurende 7 jaren door hen niet verontrust waren, zoodat alle wantrouwen bij de bevolking was geweken en zij geene vrees meer koesterde bij het zien naderen van een vaartuig, dat haar onbekend was.

De meeste gevangenen zijn dan ook het slagtoffer geworden van hun goed vertrouwen. Onbewust van eenig kwaad, werden zij overvallen, of kwam de roover met hen sirih eten of om vuur of visch vragen, voorgevende, dat hij door slecht weêr van de kust van Borneo was teruggeslagen.

Batavia, 23 Julij. *Palembang. Boven-divisien.* Uit de Lematang-Oeloe werden voortdurend gunstige berigten ontvangen. De rust bleef aldaar ongestoord en de onderwerping der nog onwillig gebleven huisgezinnen ging steeds vooruit.

De oogst der sawahvelden was grootendeels afgeloopen en over het algemeen voordeelig uitgevallen, zoodat thans ruim voedingsmiddelen voorhanden zijn, ten gevolge waarvan eene daling in de prijzen voor rijst en padie ontstond.

De handel met de Passumah werd steeds levendiger en zal waarschijnlijk, nadat de vrees voor de pokziekte geheel zal zijn geweken, terwijlalle verwikkeling met dat landschap is opgeheven, zich aanmerkelijkuit breiden.

Den 20sten April marcheerde eene patrouille, sterk 30 pradjoerits, onder de leiding van het ijverige divisie-hoofd Kiagoes Mohamad Akiel, van Lahat naar den Boekit Motong in de Goemaij Oeloe, alwaar zich de hoofdmuitelingen Krio Tadjiem en Anak Daem Badjan, gewezen hoofd van de doesoen Endikat, benevens de bekende roover Goena, met eenigen aanhang ophielden.

In den nacht van 22 op 23 Junij in hunne koeboeans overvallen, werden gevangen gemaakt Krio Tadjiem en Goena, benevens de kikimers Bendar en Djenassan, terwijl anak Daem Badjan doodelijk werd getroffen en nagenoeg onmiddellijk aan zijne wonden overleed.

In de afdeeling Tebing Tinggi was alles rustig.

De aanplant van tweede gewassen had in de Redjang overal plaats gehad. Het werken aan de wegen ging aldaar goed vooruit. De weg over de Barissan was tot op 2000 ellen van den top gevorderd en zal dus weldra voltooid zijn.

Ook in de Ampat Lawang, de Ogan-Oeloe en Kommering-Oeloe ging de bevolking steeds voort met het aanleggen en verbeteren van wegen.

Van Djambi en Moeara-Kompeh werden geene berigten van bijzonder aanbelang ontvangen.

Op de hoofdplaats en overal elders heerschte aldaar gewenschte rust.

Banka, Junij. — De gezondheidstoestand der inlandsche en Chinesche bevolking was gedurende de maand Junij schier overal bevredigend.

De inlandsche bevolking hield zich onledig met het aanleggen der ladangs.

De vooruitzigten der tinproductie waren zeer gunstig. Voortdurend vallende regens voorzagen de mijnen overvloedig van water.

Den 4den Junij verliet Zr. Ms. stoomschip *Madura* de reede van Muntok, om Palembang en de oostkust van Sumatra te bezoeken.

Dienzelfden dag arriveerde Zr. Ms. opnemings-vaartuig *Pylades*, na eene opname van het in de nabijheid van Muntok gelegen vaarwater verrigt te hebben.

De gouvernements-telegraaph-stoomer *Draak* arriveerde te Muntok den 3den en vertrok weder den 13den om de herstelling van den telegraaphkabel voort te zetten.

In straat Gaspar hebben zich zeeroovers vertoond; zij zijn met Bi- litonsche praauwen slaags geweest, waarvan zij een vermeesterd en opvarenden weggevoerd hebben. Onmiddellijk werd daarvan mededee- gedaan aan den kommandant van Zr. Ms. oorlogsstoomer *Madura*, w- zich te Palembang bevond.

De ingenieur 3de klasse der mijnen P. H. van Diest heeft eene ge- gische opname van het district Merawang begonnen.

Riouw (Junij.) De overgave van het bestuur der residentie door met verlof naar Nederland gaanden resident J. H. Tobias aan de- zijne plaats benoemden resident E. Netscher had plaats op den 1- Junij, welke plegtigheid door den onderkoning van Riouw en on- hoorigheden werd bijgewoond. Zoowel om den nieuw benoem- adsistent-resident van Siak Sri Indrapoera, M. J. A. Arnold, in z- afdeeling te installeren, als om persoonlijke kennis van den Sultan de grooten des lands te verkrijgen, vertrok de resident van Riouw den 12den Junij derwaarts aan boord van Zr. Ms. stoomschip *Samar-* kommandant luitenant ter zee 1ste klasse J. L. Nierstrasz, op sleepto- hebbende 's gouvernements hulpboot n°. 1.

Bangkalis en de hoofdplaats Siak werden bezocht. Voor zooveel w- na te gaan, heerschte algemeene rust onder de bevolking.

Met het voornemen om de Soloksche zeeroovers op nieuw op te spore- vertrok op den 28sten Junij jl. Zr. Ms. stoomschip *Samarang*, komm- dant luitenant ter zee 1ste klasse J. L. Nierstrasz, vergezeld va- kruisbooten, naar de Natuna-, Anambas- en andere eilanden, ten N. O. v- den Riouw-archipel gelegen.

Wester-afdeeling van Borneo. — Op den 8sten Julij werd te Pontia- van Montrado het berigt ontvangen, dat zich bij Soengi Doeri eene ge- duchte rooversvloot, bestaande uit 15 groote en kleine praauwen, h- vertoond, en de zeeschuimers de vermetelheid hadden gehad de gouv- nements-bandong (transport-vaartuig), gestationeerd aan de monding- rivier, te nemen en te plunderen, terwijl zij tot drie malen toe hadd- getracht binnen te komen, doch door de goede houding van den contr- leur en van den militairen kommandant telkens weder waren afgetrokk- Het bandongsvolk schijnt, zwichtende voor de overmagt, dadelijk- vlugt te hebben genomen. Geen hunner heeft daarbij letsel bekomen.

Terwijl men dat berigt van Soengi Doeri afzond, werd aldaar in- rigting van Raija kanonvuur gehoord, zoodat te veronderstellen w- dat ook daar de bevolking was aangevallen en het gouvernements zo- pakhuis op die plaats in gevaar was. De adsistent-resident van Montra- die zich op het eerste berigt met 50 soldaten, gekommandeerd door- officier van het garnizoen aldaar, naar Soengi Doeri had begeven, b- raamde toen middelen om de bevolking te Raija ter hulpe te snell-

Een uur na de ontvangst der tijding te Pontianak kwam de reside- met het stoomschip *Kapoeas* van Soekadana terug, die onmiddel- gelastte stoom op te houden, en den militairen kommandant verzo- een detachement van 25 soldaten, gekommandeerd door een offici- daarop te doen overgaan; slechs een uur daarna stoomde men na- buiten. De gezaghebber had in last zijnen togt zoodanig in te rigte- dat hij bij het aanbreken van den dag, hetzij te Soengi Doeri of wel Soengi Raija de roovers op het lijf kon vallen.

De *Kapoeas* kwam den 11den Julij des namiddags om 4 ure te Po- tianak terug, na tot kort bij de Natoena-eilanden gestoomd te hebbe- doch de roovers waren, begunstigd door Z. W. winden, hem te v- vooruit.

Door gebrek aan kolen en ook vooral omdat hij zich niet verder in- Chinesche zee mogt wagen, heeft hij daar de vervolging moeten stak-

De kruisboot n°. 20, mede in die wateren kruisende, had geen roov- gezien, doch van een der eilanden 7 personen, op de Natoena-eiland- te huis behoorende, die, door de roovers aangevallen, zich zwemmen- hadden gered, opgenomen; zij zijn door de *Kapoeas* te Pamangkat v- gens hun verlangen aan wal gezet.

Nadat de *Kapoeas* zich te Sambas van kolen had voorzien, is zij- tweeden male noordwaards gestoomd en wel tot in het gezigt van Tandjo- Api en het eiland Merindan, doch ook dit maal weder zonder gevolg.

Een nader berigt van den controleur van Soengi Doeri meldt, dat rooversvloot heeft bestaan uit 8 groote en 8 kleine vaartuigen. De roov- waren te Soengi-Raija niet aan wal geweest, maar hadden op een eila- in die buurt (Semissah) twee vrouwen en een man geroofd, mitsgade- een buit gemaakt ter waarde van f 3000; voorts had hij tijdingen, d- er nog eene vloot van 30 vaartuigen in aantogt was, zoodat men reeds afgetrokkene slechts als verkenningstroep konde beschouwen.

Tusschen Soengi Doeri en Raija moet door den controleur Halken- bijgestaan door eenige Maleijers en Chinezen, eene rooverspraauw nomen zijn, hetgeen een roover het leven zoude gekost hebben.

De noodige maatregelen zijn genomen om aan verdere aanvallen v- roovers tegenstand te bieden; alle beschikbare vaartuigen kruisen de kust, terwijl op die plaatsen, welke openliggen en door de roov- waarschijnlijk als plaats van aanval zouden worden gekozen, de noo- militairen zijn gestationeerd.

Batavia, 26 Julij. *Celebes en onderhoorigheden.* (Junij.) — De gouv- neur bezocht de Noorderdistricten en had op den 28sten Junij te Ma- eene zamenkomst met eenige regenten der Bergdistricten, ten einde beraadslagen over het aanplanten van koffij en het opbrengen van belast-

De Tomilalang van Boni, Aroe Oedjoeng, keerde op den 2den Ju- van Macassar naar Boni terug.

Ook de Doeloeng van Lamoeroe keerde naar zijn land terug, met stellige belofte zich spoedig tot den leenvorst van Boni te zullen begev-

De topographische opname van Tanette is afgeloopen.

De gouverneur begaf zich den 23sten Junij met Zr. Ms. stoomsc- *Gedeh* derwaarts, om de leenvorstin te bezoeken, het land in oogensch- te nemen en tot regeling der grens tusschen Tanette en Barroe een c- tract te sluiten.

De ontvangst te Tanette liet niets te wenschen over en het doel reis werd volkomen bereikt.

Na Tanette bezocht te hebben, begaf zich de gouverneur den 26- Junij met Zr. Ms. stoomschip *Gedeh* naar Barroe, om een bezoek b- vorstin van dit rijkje af te leggen en het contract voor de grensrege- met Tanette te sluiten.

De sultan van Boeton is door den gouverneur uitgenoodigd om voorziening in de behoefte aan vrije werklieden op het eiland Banda, de bewoners der kleine Boetonsche eilanden Binoko, Toemea enz. vergunnen om tijdelijk te Banda tegen goed loon te gaan arbeiden.

De te Boeton achtergebleven Javasche matrozen van het in Fe- bruarij jl. op het rif van Wangi-Wangi gestrande Nederlandsch-Ind-

schip *Schiller* zijn door eenen specialen gezant van den sultan naar Macassar overgebragt.

De inlandsche schrijver Daeng Matola, belast met het overbrengen der poeasa-geschenken aan den vorst van Soppeng, ondervond aldaar eene zeer welwillende ontvangst. De vorst bevond zich bij zijne aankomst te Sengkang in Wadjo, doch keerde onverwijld naar Soppeng terug, om de geschenken te ontvangen. Z. H. gaf tevens bepaaldelijk te kennen, dat hij zijn voornemen om naar Macassar te gaan alsnu spoedig zoude uitvoeren.

Deze vorst gaf weder blijken van zijne genegenheid om behulpzaam te zijn in het tot stand brengen van een contract tusschen het Gouvernement en het rijk van Loewoe, tot welk einde door hem reeds eenige stappen zijn gedaan.

De vorst van Madjene zond twee paarden ten geschenke aan den gouverneur, ten blijke van vriendschap.

De gezondheidstoestand liet in de gouvernementslanden veel te wenschen over. De weêrsgesteldheid was geheel afwijkende van den regel. Terwijl hier in dit jaargetijde gewoonlijk zuid-oostelijke wind en droogte heerschen, viel gedurende de maand Junij nog aanhoudend regen, soms vergezeld van westelijke winden en zware onweders. Dit weder was zeer nadeelig voor het oogsten van het padiegewas, hetwelk bijzonder gunstig stond, doch waarvan veel verloren ging, doordien de lage velden overstroomd raakten, het snijden vertraagd werd en het gesnedene niet behoorlijk kon worden gedroogd. De regens en de daardoor veroorzaakte overstroomingen hebben buitendien groote schade toegebragt aan andere gewassen, zoo als suikerriet, tabak, katoen en djagong. De belangrijke tabaksaanplantingen langs de oevers der rivieren in de Noorder-districten gingen grootendeels verloren. Op Saleijer is de proef-koffijtuin geheel vernield en hebben de aanplantingen van djagong en gierst (de gewone voeding aldaar), alsmede van katoen, zwaar geleden.

Voor schaarschte aan voedingsmiddelen bestond echter nog geene bezorgdheid. De proef-aanplanting van suikerriet in de Noorder-districten is uitmuntend geslaagd.

Zr. Ms. stoomschip *Etna* bekruiste een gedeelte der bogt van Boni, alsmede de Boetonsche wateren; ook de Sultan van Boeton zond 30 gewapende praauwen uit; doch er werden geene zeeroovers in die wateren ontdekt.

De handel bleef flaauw.

Menado. Op den 20sten Mei aanvaardde de nieuw benoemde resident Bosch het bestuur over de residentie.

Op den 10den Junij begaf de resident zich op reis tot het doen van inspectie, bezocht achtereenvolgens 23 districten der Minahassa en keerde den 21sten te Menado terug.

Zr. Ms. stoomschip *het Loo* bezocht in de maand Mei een gedeelte der Tomini-bogt, met het doel om zeeroovers op te sporen; hoewel eenige berigten omtrent het aanwezen van zeeroovers werden ingewonnen, mogt het echter niet gelukken hen te ontmoeten.

Ook de adsistent-resident van Gorontalo deed met eenige vaartuigen een togt, waarop het hem bijna zou gelukt zijn eenige rooverspraauwen, waarvan 4 op Europesche wijze getuigd, te nemen, ware het niet, dat hij door slecht weêr beloopen, verpligt was naar Gorontalo terug te keeren.

Van den Panghoelo van Kotta-Boena werd berigt ontvangen, dat men daar met 4 rooverspraauwen slaags was geweest en 8 roovers had gedood.

Op den 31sten Mei deelde de controleur van Kema mede, dat 8 rooverspraauwen waren gezien, koers zettende naar het noorden.

Onmiddellijk werden de noodige bevelen gegeven om de strandbewoners te waarschuwen op hunne hoede te zijn, en 2 rorehes, bemand met schutters, afgezonden om bij de eilanden ten noorden van Likoepang te kruisen.

Batavia, 30 Julij. *Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo.* (Junij — 16 Julij). — De toestand van dit gewest is in den laatsten tijd zeer verbeterd. Het bestuur in de onderafdeelingen werkte geregeld, doch werd somwijlen belemmerd door de laauwheid en den minderen dienstijver van enkele inlandsche hoofden.

De binnenlandsche handel was gering, zoowel ten gevolge van de restrictive bepalingen op den invoer van zout en andere levensbehoeften in de bovenstreken, als wegens de vrees der handelaren, om door zwervende benden muitelingen overvallen en beroofd te worden.

De geest der aan ons gezag onderworpen bevolking was over het algemeen gunstig, hetgeen gebleken is bij de pogingen onzer vijanden om in de afdeelingen Martapoera en Amoenthaij eene reactie te bewerken.

In de Tanah-Laut, Doeson en Bekompaij, Kapoeas en Kahaijan bleef de rust ongestoord.

Ook van de Zuiderafdeeling bleven de tijdingen gunstig. Kiaij Djaija Negara, hoofd van Pemboeang, heeft in de maand Junij met eenig gewapend volk een verkenningstogt in de bovenlanden gedaan, zonder echter wel eenig spoor van vijandig gezinde Daijaks te ontdekken.

Van de Oostkust bleven de tijdingen bevredigend. Voor zoover bekend heerschte in de verschillende rijkjes aldaar eene gewenschte rust.

Het vermoeden bestond evenwel, dat Koesan en Batoe-Litjin tot schuilplaatsen verstrekken aan de oproerlingen uit het oude Banjermasinsche rijk.

Op den 28sten Junij arriveerde van Batavia ter hoofdplaats de gouvernements-stoomer *Java*, met den staf en eene inlandsche compagnie van het 7de bataillon infanterie.

Aldaar bleef alles rustig, en kwamen in het begin van de maand Julij er een 30tal zwervelingen, waaronder een 4tal goesti's, uit de wildernissen terug om zich te onderwerpen.

Ook te Martapoera bleef alles rustig, is weder de bedrijvigheid en het vertier van vroeger teruggekeerd, en droeg alles de blijken, dat het vertrouwen is hersteld. Niettemin bleven onze troepen aanhoudend met hunne patrouilles voortgaan.

Langs de Riam Kanan en Riam Kiwa en in het district Margasari werd hoe langer hoe minder van muitelingen vernomen en slechts hier en daar een verdwaalde opstandeling gevat.

Ten noorden van soengei-Alang, in het bosch tusschen de Riam Kanan en Kiwa gelegen, hield zich toemengoeng Gamar, met een 60tal muitelingen, in eene benting op, doch werd door eene patrouille onder luitenant van Sorgen aangevallen en met verlies verdreven, waarna de benting werd vernield.

De vijand scheen dan ook uit die streken grootendeels verdwenen te zijn wegens de menigvuldige nederlagen en verliezen, die hij daar herhaaldelijk leed, en wegens gebrek aan leeftogt; zooveel mogelijk zijn al de ladangs en rijst-voorraad der muitelingen vernield, en is de bevolking, die ten oosten onzer versterkingen woonde, gelast zich ten westen te vestigen of in groote kampongs zamen te wonen, alwaar de bevolking zich zelve kan verweren of door ons spoedig geadsisteerd worden.

Den berg Pamaton, waar de vijand in de maand Junij zijne krachten een paar keeren beproefd heeft, scheen hij wegens zijne herhaalde nadeelen voor goed verlaten te hebben. Vermoedelijk is de vijand teruggetrokken in de bosschen van de afdeeling Amoenthaij of naar de bovenlanden van Koesan of Batoe Litjin, alwaar de vijand steeds een toevlugtsoord vond.

Op den 10den Julij is de kapitein, adsistent-resident van Vloten van Amoenthaij opgerukt met 140 man over Barabei naar het oosten (grenzen van Tjantong), alwaar volgens een vrij aanneembaar berigt Hidajat zich nabij den berg Hanioe ophield.

Deze togt zal vermoedelijk 8 of 10 dagen duren.

Na terugkomst dezer kolonne zal Toendakan, oostwaarts van Pringin, alwaar zich ook vijanden onder de bloedverwanten van Djali ophouden, getuchtigd worden.

In Amandit, Alai en Tabalong was alles rustig.

De militaire kommandant van Tabalong heeft een brief ontvangen van Hadji Kosoema Ningrat, hoofd van Boven-Pasir, neef van den tegenwoordigen Sultan, verzekerende, dat de Pasirezen nimmer met den vijand gemeene zaak maakten.

Op den 6den Julij rukte de luitenant de Graeff tegen Anahom op, en verjoeg den vijand uit al zijne versterkingen en versperringen, die vernietigd werden. Bij dezen aanval raakte een soldaat zwaar gewond.

Te Tellang zijn weder een 60tal Siongers teruggekomen van hen, die vroeger bij den togt naar de Aijoe-rivier in 's vijands handen waren gevallen, doch aan welken het thans gelukt is, om aan 's vijands waakzaamheid te ontkomen. Volgens deze teruggekeerden hield Antasari zich met zijn gezin en een 500tal volgelingen bij Goenong Tongka op. Er ontbraken nog ongeveer een 40- en 50tal Siongers, waaromtrent ook de hoop gekoesterd werd, dat deze zullen weten te vlugten.

Eenig slecht volk uit Karau en Ajoe heeft intusschen een inval gedaan in Pakoe en Daijoe, en daar een 20tal ons genegen inwoners ontvoerd.

De Siongers, welke over dit feit hoogst gebelgd zijn, hebben het plan gevormd om weêrwraak te nemen in Karau en daar alles te vernielen en te verwoesten, wat ontmoet zou worden.

Indien het doel kan bereikt worden, om al de padie en ladangs in Karau te vernielen, zal dit groot voordeel geven aan Siong en Patai, daar deze landschappen alsdan niet zooveel meer zullen te lijden hebben van vijandelijke strooptogten, om reden de opstandelingen wegens gebrek aan voeding genoodzaakt zullen zijn Karau te verlaten en zich meer noordelijk op te houden.

Van Soera-Pati, Karta-Pati c. s. werd niets meer vernomen. Het volk der beneden-Barito, dat bij eene vroeger door den resident uitgevaardigde publicatie gelast was, zich beneden Mengkatip te vestigen, daar het anders als vijand zal beschouwd worden, begon af te komen, terwijl verscheidenen hunner aanstalten maakten, om ook aan dien last te voldoen. Ten einde den vijand te beletten deze emigratie tegen te werken, en de twijfelaars tot gehoorzaamheid te bewegen, zou den 16den Julij de *Celebes* naar de doeson gaan, om gezegde verhuizing te beschermen.

De gezondheid der troepen laat te wenschen over.

Ternate (Mei en Junij). Na het overlijden, op den 20sten November 1859, van Z. H. den Sultan van Ternate, Tadjoel Moelki Amiroedin Iskander Koalani Sjah Poetra Mohamad Djin, werd het bestuur van dat rijk voorloopig, onder het hooger toevoorzigt van den resident van Ternate, opgedragen aan eene commissie, bestaande uit den rijksbestierder of djoegoegoe, als hoofd der bobato-doenia en der bevolking, uit den kapitein Laut, als den eersten der prinsen, en den hoekoem-soasio of eerste politiehoofd der hoofdplaats, geadsisteerd door den secretaris van het rijk van Ternate.

Dit tusschenbestuur heeft thans opgehouden te bestaan, ten gevolge van de benoeming tot Sultan, op den 16den Maart, van prins Mohamad Arsad, kapitein-laut van Ternate. Hij werd den 30sten Mei als Sultan geïnstalleerd met inachtneming van het gebruikelijke ceremonieel.

Timor, Junij. Op den 4den en 18den Mei werden uitbarstingen waargenomen van den berg Nobo, op de zuid-oostkust van Flores. De eerste had des middags ten 12 ure plaats en bestond uit eene uitwerping van asch, gepaard met een geluid als van zware kanonschoten. De tweede had onder dergelijke omstandigheden en op hetzelfde uur plaats, en ging van aardschokken in eene verticale rigting vergezeld.

Op den 25sten Junij kwam te Koepang Baki-Kooij, gewezen fettor van Takaip, met een 60tal volgelingen, om den resident vergiffenis te vragen voor het vroeger door hem tegen het Gouvernement gepleegd verzet. Hij heeft dit volgens Timoreesch gebruik gedaan en gezworen, dat hij zich nimmer weder tegen de bevelen van het Gouvernement zou verzetten.

De Keizer van Groot-Sonnebait moet ook voornemens zijn om naar Koepang te komen om vergiffenis te vragen en weder een trouw bondgenoot van het Gouvernement te worden.

Te gelijk met Baki-Kooij kwam ter hoofdplaats aan de tegenwoordige fettor van dat landschap, Ebe-Noni, met een groot aantal andere hoofden, om den resident een bezoek te brengen en eene rotting met zilveren knop, voorzien van het Nederlandsche wapen, als teeken zijner waardigheid, uit diens handen te ontvangen.

De fettor Ebe-noni legde de meest mogelijke blijken van gehechtheid aan het Gouvernement aan den dag.

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

September.	Rivieren.	Waarnemings-punten.		Rivierhoogte boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren gewassen.	In 24 uren gevallen.
16	Boven-Rhijn.	Keulen,		+ 37.42	+ 1.57	8 ure	0.03	"
15	Waal.	Nijmegen,		+ 7.67	+ 1.45	8 "	0.01	"
15	Neder-Rhijn.	Arnhem,		+ 7.83	+ 0.92	8 "	0.02	"
15	Geldersche IJssel.	Westervoort,		+ 8.82	+ 0.95	8 "	"	"
16	Boven-Maas	Maastricht, (brug)		+ 42.38	+ 0.18	8 "	"	"
16		Maastricht, (hoofdsluis)		+ 41.52	"	8 "	0.02	"
15		Grave,		+ 5.08	+ 0.23	8 "	"	0.07
15	Nieuwe Maas	Brielle	H. W.	+ 0.83	"	12 u. 30 m.	0.20	"
			L. W.	+ 0.13	"	8 u. 30 m.	0.57	"

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Een ministerieel dagblad van Parijs, *la Patrie*, hetwelk de Italiaansche aangelegenheden sedert eenigen tijd uit een ander oogpunt beschouwt dan de andere ministeriele dagbladen, gaf dezer dagen te kennen dat Frankrijk, indien het Rome aan de Italianen inruimde, van Italie waarborgen voor de toekomst moest vorderen, welke naar de bedoeling van dat blad in het afstaan van Italiaansch grondgebied zouden moeten gelegen zijn.

Le Pays en *le Constitutionnel*, twee onderhandsche organen van het Fransche gouvernement, komen nadrukkelijk tegen de zienswijze van de *Patrie* op, en zeggen dat zij aan het Fransche gouvernement geheel vreemd is. » De staatkunde van ons gouvernement in Italie — zegt het eerst genoemde blad onder anderen — heeft geregtigheid ten doel, geene verovering en magtsuitbreiding. Frankrijk is naar Italie getrokken om den wille van het magtsevenwigt en van den vrede, om zich te verzetten tegen de aanhoudende uitbreiding van Oostenrijks magt in het Schiereiland, welke uitbreiding reeds lang gevaarlijk voor Europa en inzonderheid voor Frankrijk geacht werd. De aanhechting van Savoye en Nizza aan Frankrijk is geene afdoende tegenwerping; zij was enkel eene verbetering der grenslinie, en overigens in volkomene overeenstemming met het beginsel van nationaliteit, waarmede 's Keizers gouvernement zeer ingenomen is. Daarop heeft Frankrijk het beginsel van non-interventie als regel voor het buitenland ten aanzien van Italie's zaken verkondigd; hiermede is onze expeditie in Italie bekroond. Het was onder de hoede van dat beginsel, dat Italie weder meester van zich zelf is geworden, en zich in zijne herwonnen onafhankelijkheid zelfs van den door Frankrijks raadgevingen aangewezen weg heeft kunnen verwijderen.

» De staatkunde vol argwaan, welke de *Patrie* jegens Italie gevolgd wil hebben, is een eigen denkbeeld en een dwaalbegrip van dat blad. Frankrijk met zijne veertig millioen zielen en met zijnen magtigen volksgeest behoeft geenszins waarborgen van Italie te vorderen. Noch argwaan noch verovering, dat is Frankrijks programma, hetwelk door het liberaal gezinde Europa, door alle edelmoedige harten wordt toegejuicht en door de nakomelingschap toegejuicht zal worden."

De *Constitutionnel* zegt: » Frankrijk laat zich zijne diensten niet betalen; het verwacht geen loon voor hetgeen het aan Italie heeft gedaan. Frankrijk zal nooit eene duim breedte Italiaanschen grond vragen. Het eiland Sardinie is Italiaansche grond, en het zou geene aanhechting maar eene verovering zijn, zoo wij het ons toeëigenden. Wij hebben in Italie dezelfde belangen als de Italianen, namelijk de veiligheid van den Paus en de voltooijing van het groote werk der eenheid.

» De voormalige orde van zaken is in Italie voor goed gevallen. Indien Italianen trachtten eenig gedeelte daarvan weder op te rigten, zou het eene zaak zijn, welke de Italianen onderling moeten afdoen. Mogt Oostenrijk daartoe de hand leenen en over den Mincio en den Po rukken, dan zou Frankrijk weder over de Alpen trekken."

ITALIE.

In het officiele regeringsblad van Napels leest men thans het besluit van Koning Victor Emanuel van 18 Augustus jl., waarbij, onder nadere goedkeuring van de wetgevende magt, de uitvoer van granen en alle andere levensmiddelen uit de Napelsche gewesten, welke door de vorige regering verboden was, wordt veroorloofd zoowel naar het buitenland als naar de andere deelen van Italie. In den aanhef van dit besluit wordt overwogen:

» dat het eenige afdoende en wisse middel om de bevolking, welke toevoer van granen behoeft, daarvan ruim te voorzien, is den handel de zekerheid te geven, dat hij in zijne ondernemingen zal worden vrijgelaten, en door geenerlei verbod, hetzij van den invoer of van den uitvoer, zal worden belemmerd;

» dat, zoo het beginsel van vrijheid van den graanhandel, hetwelk een van de grondregels van Italie's volkshuishoudelijke inrigting is, niet dadelijk tot de Napelsche gewesten wierd uitgebreid, aan die gewesten onherstelbare schade zou kunnen worden berokkend, dewijl de handel door het gemis van volkomene vrijheid belet zou worden tijdig inkoopen te doen."

Dit besluit heeft in de Napelsche gewesten dadelijk den reeds vrij hoogen prijs der granen en levensmiddelen verder doen rijzen, en baart aldaar bij lieden, welke zich op de leer der handelsvrijheid niet geheel durven verlaten, vrij wat bezorgdheid, omdat de graanoogst in Italie over het geheel slecht is uitgevallen, terwijl overal in de Middellandsche Zee graan wordt opgekocht voor Frankrijk, hetwelk insgelijks eenen ontoereikenden graanoogst heeft. De vrienden der nieuwe orde van zaken erkennen, dat het voor hare vestiging in het zuiden van Italie gevaarlijk zou zijn, indien de bevolking er in den volgenden winter met duurte en schaarschheid der levensmiddelen te worstelen had.

— Blijkens nadere berigten uit Napels, van den 9den dezer, is de verjaring van Garibaldi's intogt daar ter stede den 7den dezer met groote deelneming van de bevolking en in ongestoorde orde gevierd. Volgens onpartijdige ooggetuigen heeft de bevolking der hoofdstad bij die gelegenheid dweepende ingenomenheid met Garibaldi aan den dag gelegd, maar is er schier geen enkele kreet ter eere van Koning Victor Emanuel gehoord.

RUSLAND.

Keizer Alexander heeft uit de Krim, werwaarts hij zich met de Keizerin had begeven om er eenigen tijd te vertoeven, eenen uitstap naar Bessarabie ondernomen. Den 6den dezer is Zijne Majesteit uit Odessa daarheen vertrokken.

Dit berigt schijnt te Parijs in sommige kringen opzien te baren; het wordt aldaar niet als een louter toeval beschouwd, dat de Keizer juist thans den Pruth nadert, nu de oorlog tusschen de Turken en de Montenegrijnen het noordwestelijke gedeelte van Europeesch Turkije in gisting houdt.

TURKIJE.

De *Porte* heeft zeer onlangs aan de buitenlandsche regeringen medegedeeld, dat zij Montenegro den oorlog wilde aandoen, en tevens de redenen aangewezen, waardoor zij daartoe genoopt werd. De betrekkelijke depêche wordt thans door Parijsche dagbladen medegedeeld.

Daarin wordt een aantal grieven tegen Montenegro opgesomd, en aangewezen dat de Porte vruchteloos heeft getracht door gematigdheid en toegeeflijkheid het geschil te vereffenen, en dat zij in hare inschikkelijkheid jegens dat landje tot het uiterste is gegaan. Tot staving hiervan wordt ook het getuigenis ingeroepen van de commissie welke door de groote mogendheden in der tijd benoemd is om de grenslinie tusschen het Turksche en het Montenegrijnsche grondgebied vast te stellen, en welke op de plaats zelve is werkzaam geweest. » Deze commissie — zegt de depêche — heeft kunnen zien, dat er niet aan onze zijde, maar aan den kant der Montenegrijnen onwil en kwade trouw bestonden. De Porte moet nu andere middelen te baat nemen; maar zij beoogt alleen de rust des rijks, de veiligheid harer onderdanen die nabij Montenegro wonen, de beveiliging van hun leven en hunne have, welke door de invallen der Montenegrijnen bestendig in gevaar verkeeren. Zij beroept zich dan ook met vertrouwen op Europa's regtvaardigheid, en verwacht daarvan goedkeuring van haar gedrag."

— De Porte is het, volgens berigt uit Konstantinopel van 7 September, met de vertegenwoordigers der groote mogendheden omtrent de door haar aan de Syrische Christenen te betalen schadevergoeding eens geworden. Het bedrag der vergoeding was door de commissarissen der Europesche mogendheden, nadat zij de aangerigte verwoestingen op de plaats zelve hadden opgenomen, op 150 millioen piasters bepaald; het is thans op verzoek van de Porte en wegens den ongunstigen staat der Turksche schatkist met een derde verminderd, en op 100 millioen piasters gesteld; doch de aan de verblijven van buitenlandsche consuls, aan kloosters, kerken, scholen enz. toegebragte schade is niet begrepen onder de schade, welke met die honderd millioenen vergoed moet worden. De uitbetaling der schadevergoeding zal door Fuad Pascha en door de Europesche commissie op de plaats worden geregeld overeenkomstig de behoefte van iedere stad of dorp. De Porte heeft die vergoeding voor hare rekening genomen, zich voorbehoudende bijdragen daartoe van de bevolking van Syrie te heffen, voor zoo ver zij daarvoor grond mogt vinden.

De onderkoning van Egypte bevond zich volgens het aangehaalde berigt nog te Konstantinopel. Het gerucht, dat hij de toestemming van den Sultan tot doorgraving der landengte van Suez had verworven, had zich nog niet bevestigd.

NOORD-AMERIKA.

In de berigten uit New York van den 3den dezer wordt, behalve het reeds medegedeelde, nog gemeld, dat het gouvernement der Unie besloten heeft vooreerst geen gebruik te maken van de door het Congres verleende magtiging om aan den ingang der havens van het Zuiden door oorlogsschepen de invoerregten van koopwaren, welke die havens zouden binnenkomen, te doen heffen. In Engeland is, gelijk men weet, door de ministers openlijk verklaard, dat zoodanige heffing van invoerregten met opheffing der blokkade zou gelijk staan.

Verder wordt gemeld, dat het gouvernement de bevolking heeft uitgenoodigd, om hetzelve tot krachtige doorzetting des oorlogs in staat te stellen door in de leening voor de schatkist der Unie in te schrijven.

— In de Vereenigde Staten is het, bij eene wet van het jaar 1806, verboden in oorlogstijd den vijand berigten te geven, met bepaling dat de overtreders van dit verbod met den dood of met zoodanige andere straf, als de krijgsraad goedvindt, gestraft zullen worden. Het gouvernement der Unie heeft bij een besluit van 26 Augustus jl. bekend gemaakt dat deze bepaling voortaan, bepaaldelijk op de correspondenten van dagbladen, zal worden toegepast.

— De generaal Fremont, welke over de troepen der Unie in Missouri het bevel voert, maakte, volgens berigt uit Washington van 29 Augustus, aanstalten om eene expeditie op den Mississippi te ondernemen; hij vereenigde daarvoor eene aanmerkelijke scheepsmagt, en deze zou door een leger vergezeld en in de flank gedekt worden. Men verwachtte te Washington belangrijke uitwerkselen van deze expeditie.

Terwijl de generaal Fremont gereed stond om Missouri des noods in staat van beleg te stellen, is die Staat door den president Davis verklaard een deel van de Confoederatie uit te maken.

— Volgens een berigt van den consul van Belgie te New-Orleans van 2 Augustus jl., door den Belgischen *Moniteur* medegedeeld, gaf de stand der veldgewassen in het Zuiden grond om eenen ongemeen goeden oogst van katoen en suiker te verwachten. Er was evenwel niet zoo veel akkergrond met katoen beteeld, als in het vorige jaar, dewijl vele planters, vreezende dat de toevoer van levensmiddelen door den oorlog zou worden afgesneden, een deel van hunnen grond met maïs en andere granen hadden besteld.

CHINA en JAPAN.

De Indische landpost heeft ook berigten uit Hongkong van 27 Julij aangebragt. Wezenlijke verandering van den staat der zaken in China en Japan verneemt men uit dezelve niet. De Keizer van China bevond zich nog te Zschehol in Mantschurie; zijn broeder, de Prins Kung, welke te Peking steeds aan het hoofd der zaken stond, scheen met het Engelsche en het Fransche gezantschap in vriendschappelijke betrekking te zijn.

Toen een Engelsch eskader eenigen tijd geleden den Yangtse-Kiang opvoer om dien voor den buitenlandschen handel opengestelden stroom op te nemen en er Groot-Brittannie's vlag te vertoonen, werd het vergezeld door eenige mannen van wetenschap, welke van deze gelegenheid wilden gebruik maken om eenen togt in het binnenste van Thibet te doen en uit het land over de noordoostelijke grenzen van het Britsche grondgebied naar Calcutta terug te keeren. Zij verlieten het eskader op het punt alwaar het door ondiepte belet werd de rivier verder op te varen, en vervolgden de reis over land. De nu ontvangen berigten melden, dat zij op hunne reis onoverkomelijke bezwaren ontmoet hebben en onverrigter zake te Shanghai teruggekomen zijn.

Uit dezelfde berigten verneemt men, dat de Britsche gezant in Japan en de consul-generaal van Nederland daar te lande, met drie andere Europeanen, eenen togt over land van Nagasaki naar Kanagawa hebben gedaan, onder weg door de bevolking goed bejegend zijn en overal blijken van welvaart en van goed bestuur hebben gezien.

NASCHRIFT.

FLORENCE, 15 September. De Koning heeft heden morgen de tentoonstelling, werwaarts hij zich met den Prins van Carignan in luisterrijken optogt begeven had, geopend. Op eene aanspraak van den markies Ridolfi, president der commissie, antwoordde de Koning, dat het hem tot voldoening strekte de eerste tentoonstelling te openen, die in de bakermat der kunsten en wetenschappen plaats had; dat zijne voorname zorg was, de eenheid van Italie tot stand te brengen en de bronnen van deszelfs welvaart te ontwikkelen; dat dit groote nationale werk nog niet volbragt was, maar dat hij bij deze gelegenheid gemeend had zijne wenschen voor hetzelve op nieuw te moeten uiten, omdat geheel Italie op de tentoonstelling vertegenwoordigd was en alzoo van deszelfs wil, om een enig volk te zijn, had doen blijken. De Koning is bij het komen en terugkeeren door eene ontelbare menigte met groote geestdrift begroet.

TURIJN, 15 September. Volgens berigt uit Napels van heden heeft de generaal Pinelli de bosschen van Montecchio met 8000 man troepen en nationale garde doorzocht. De bende van Cipriani was omsingeld; het gebergte tusschen Aquila en Teramo was door de generaals Chiabrera en Longone van rooverbenden gezuiverd.

De Amerikaansche gezant is eergisteren van Caprera teruggekeerd. Het schijnt zeker dat Garibaldi het hem aangeboden opperbevel over de troepen der Unie heeft van de hand gewezen.

MADRID, 14 September. De *Epoca* zegt gemagtigd te zijn om het berigt van de *Indépendance*, aangaande de door den bisschop Claret in bijzijn van het Spaansche hof gehouden predikatie tegen Keizer Napoleon, voor valsch te verklaren, en voegt er bij, dat de Koningin van Spanje niet zou dulden dat eenig souverein of eenig gouvernement in hare tegenwoordigheid beleedigd wierd.

ADVERTENTIEN.

AANBESTEDING.

De Commissie van Administratie over het Burgerlijk en Militair Huis van Verzekering te 's Gravenhage zal op Dingsdag, den 24sten September aanstaande, des namiddags ten drie ure, in een der Localen van de Gevangenis, in het openbaar Aanbesteden (ieder Artikel afzonderlijk), de benoodigdheden tot Onderhoud der Gevangenen in voormelde Gevangenis, gedurende het jaar 1862, te weten: Aardappelen, Rundvleesch, Rundvet, Boter, Gort, Rijst, Tarwebloem, Gele en Groene Erwten, Groenten, Zout, Peper, Azijn, Patent-olie, Groene Zeep, Koffij, Thee, Suiker, Siroop, Cichorie, Zoete en Karnemelk, Bier, Stroo, Steenkolen en Turf.

De Voorwaarden dezer Aanbesteding liggen ter lezing in het Locaal der Gevangenis en in het Zuidhollandsche Koffijhuis.

's Gravenhage, den 13den September 1861.

De Commissie voornoemd,
J. A. Philipse, *Voorzitter.*
H. J. W. Visser, *Secretaris.*

AANBESTEDING.

Het Collegie van Regenten over het Huis van Arrest te Heerenveen zal op Donderdag, den 10den October 1861, des middags ten 12 ure, in de Kamer der Regenten, in het Paleis van Justitie te Heerenveen, onder nadere goedkeuring van het Departement van Justitie, in het openbaar Aanbesteden:

het Onderhoud der Gevangenen, met den verderen aankleve van dien, over het dienstjaar 1862.

Overeenkomstig de Voorwaarden, die ter visie van de belanghebbenden liggen aan het locaal der Gevangenis bij den Cipier, in het Heerenlogement, in het Logement de Zon te Heerenveen, alsmede in het Oude Posthuis te Heerenveen, Ængwirden.

Namens het Collegie voornoemd,
R. Binkes, *Lid en Secretaris.*

AANBESTEDING.

Het Collegie van Regenten over de Gevangenissen te Amersfoort zal op Dingsdag, den 15den October 1861, des namiddags ten twee ure precies, overgaan tot de Aanbesteding van het Onderhoud en de Benoodigdheden der Kantine der Gevangenen in genoemd Gesticht, gedurende het jaar 1862, en waarvan de Voorwaarden ter inzage liggen te Utrecht in het Logement het Vergulde Poortje op de Neude, en te Amersfoort in het Logement de Zwaan, benevens aan het Huis van Arrest aldaar, waar alle nadere inlichtingen bij den Cipier te bekomen zijn.

Amersfoort den 18den September 1861.

Het Collegie van Regenten voornoemd,
G. Turk, *Vice-President,*
Namens hetzelve,
L. C. E. E. Fock, *Secretaris.*

*** Op Vrijdag, den 4den October 1861, 's avonds ten 7 ure, zal, in één finaal, in het Huis van Arrest te Sneek, op aldaar en bij W. van Eyck van Heslinga, F. Slager, T. Sevensma, W. S. Wagenaar en W. M. de Boer, ter lezing liggende Voorwaarden, worden Aanbesteed:

het leveren van de benoodigdheden tot het Onderhoud en de Verpleging der Gevangenen over het jaar 1862.

Het Collegie van Regenten over het Huis van Arrest te Sneek,
M. van Heloma, *Lid en Secretaris.*

Bestuur der Domeinen.

Provincie *Noordbrabant.*

OPENBARE DOMEINVEILING.

Op Maandag, den 21sten October 1861, en volgende dagen, des voormiddags ten 10 ure, zal in het Koffijhuis van J. G. Sprengers, op de Groote Markt te Breda, ten overstaan van den Ontvanger der Domeinen aldaar, worden overgegaan tot de Openbare Veiling van 9 perceelen Erfjes, Rijksgronden langs de Groote Wegen enz., en 370 kavels Heidegronden, uitmakende ongeveer 2650 bunders, waarvan 1760 bunders onder Baarle-Nassau, bijzonder vatbaar voor ontginning, alle gelegen onder het kantoor Breda, en breeder bij Biljetten en Catalogus omschreven; liggende de Voorwaarden ter lezing ten Kantore van den Ontvanger der Domeinen te Breda, en van de Ontvangers der Registratie en Domeinen te 's Hertogenbosch, Eindhoven, Oosterhout, Oudenbosch, Zevenbergen en Bergen op Zoom; terwijl bovendien de Algemeene Voorwaarden ter lezing liggen ter Griffie van ieder Provinciaal Gouvernement en ten Kantore van iederen Directeur der Registratie en Domeinen.

De Ontvanger der Domeinen,
P. Six.

BEKENDMAKING.

De Dijkstoel van het polderdistrict Boemelerwaard boven den Meidijk is voornemens op Dingsdag, den 24sten September 1861, des voormiddags ten 11 ure, in het gemeentehuis te Zalt-Boemel aan te besteden:

1°. het herstellen der Krib-, Pak- en andere Waterwerken van het district, aan de rivier de Waal;

2°. het leggen van Rijs-pakwerken bij de sluis van het Stoomgemaal Maas-afdeeling;

3°. het herstellen van betuiningen bij de Stoomgemalen der Maas- en Waal-afdeeling; en

4°. de leverantie van 47 vimmen Geldersch Rijshout voor noodhout, in de verschillende dorpspolders binnen gezegd polderdistrict.

Het Bestek en de Voorwaarden, waarnaar de bovengenoemde werken worden Aanbesteed, zullen acht dagen voor de Aanbesteding op de Secretarie van den Dijkstoel ter lezing liggen.

Op den 23sten September 1861 zal de noodige aanwijzing in loco worden gedaan.

De Dijkstoel voornoemd.
De Dijkgraaf,
J. Thooft.
De Secretaris,
C. M. Thooft.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij Acte, den een en dertigsten Julij 1800 een en zestig, overstaan van den Notaris *Pieter Lorwerse*, in tegenwoordigheid v getuigen, te Amsterdam gepasseerd, hebben de ondergeteekenden *Wartena* Jr., destijds Fabrikant, thans zonder beroep, *Christina Elisa de Graeff*, Weduwe van *Jacob Gerrit van Garderen*, zonder beroep, w nende te Ilpendam, *Cornelia Maria de Graeff*, zonder beroep, wonen te Amsterdam, *Engelbert van Kempen*, *Willem Antonie Biben*, beiden Co missionairs, *Margaretha Johanna Ruschmann*, Weduwe van *Willem v Kempen*, en *Pauline Sophie Swarth*, Weduwe van *Willem Gerardus v Kempen*, beiden zonder beroep, allen wonende te Amsterdam, de tussch hen bestaan hebbende Vennootschap, onder de Firma van *Jan Nessi* gevestigd te Amsterdam, ontbonden, te rekenen van den eersten A gustus 1800 een en zestig, met bepaling onder anderen:

a. dat de vier laatstondergeteekenden uitsluitend het regt zull hebben, om de Firma van *Jan Nessing*, hetzij te zamen, of met no andere personen, te blijven voeren, doch voor hunne eigene rekeni en ter hunner aansprakelijkheid alleen; en

b. dat de vereffening der nog openstaande zaken der genoemde Firm door de ondergeteekenden *J. Wartena* Jr. en *W. A. Biben*, zoo te zam als ieder afzonderlijk, zal worden bewerkstelligd.

J. Wartena Jr.; Wed. *J. G. van Garderen*, geb. *de Graeff; C. M. Graeff; E. van Kempen; W. A. Biben;* Wed. *W. van Kempen*, ge *Ruschmann;* Wed. *W. G. van Kempen*, geb. *Swarth.*

*** Bij Acte van den elfden September 1800 een en zestig, behoo lijk geregistreerd, verleden voor den Edel Achtbaren Heer Regter v het kanton Oud-Beijerland, is Handligting verleend door den he *Meijer de Vries*, Koopman, wonende te Oud-Beijerland aan zijn Zo *Adolf*, wonende te Amsterdam, tot het drijven van nering en handel Huiden en Leder, en het aangaan van alle verbindtenissen daartoe b trekkelijk.

Geschiedende hiervan aankondiging ter voldoening aan Art. 486 v het Burgerlijk Wetboek.

De Griffier bij voornoemd kantongeregt,
Mr. A. W. van der Hoop.

*** De bekende en onbekende Schuldeischers in de onder het voo regt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van wijlen *Hend Rigteringen*, in leven Timmerman, gewoond hebbende en overleden Utrecht, worden bij deze Opgeroepen tegen Woensdag, den 25sten Se tember 1861, des namiddags ten 1 ure, ten Kantore van den Nota *Temminck* te Utrecht, ten einde aan te hooren en op te nemen de Rekeni en Verantwoording betrekkelijk het gehouden beheer in opgemeld Nalatenschap; waarna, zoo er geen verzet plaats heeft, onmiddellijk t uitbetaling van het saldo aan de daarop regt hebbende zal worden over gegaan.

De gezegde Rekening zal van af 18—21 September e. k., van de voormiddags 10—12 ure, ten Kantore van genoemden Notaris ter inzag voorliggen.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

Maandag 16 September 1861.

Amsterdam.

	pCt.			
Nederl. Werkelijke Schuld.	$2^{1}/_{2}$	$63^{7}/_{8}$	64	—
Dito dito	3	$76^{3}/_{16}$	$76^{1}/_{4}$	—
Dito dito	4	$99^{3}/_{8}$	$99^{1}/_{2}$	—
Handel-maatschappij		$133^{13}/_{16}$	134	—
Spanje	2	$42^{1}/_{4}$	—	—
Binnenlandsche nieuwe .	3	$47^{13}/_{16}$	$47^{7}/_{8}$	—
Portugal, oude.	3	$46^{5}/_{8}$	—	—
Rusland, oude	5	$102^{13}/_{16}$	—	—
Nieuwe	5	$101^{13}/_{16}$	—	—
Hope.	4	$75^{3}/_{8}$	—	—
Stieglitz.	4	—	—	—
Dito, 5de serie	5	$82^{1}/_{2}$	—	—
Dito, 6de serie	5	$94^{5}/_{8}$	$94^{3}/_{4}$	—
Leening 1860	$4^{1}/_{2}$	$89^{7}/_{8}$	—	—
Oostenrijk, Metalliek . .	5	$46^{9}/_{16}$	$46^{5}/_{8}$	46[illegible]
Dito	$2^{1}/_{2}$	$24^{1}/_{2}$	—	—
Zilveren.	5	$69^{5}/_{8}$	$69^{11}/_{16}$	—
Nationalen	5	$55^{3}/_{8}$	$55^{1}/_{2}$	55[illegible]
Mexico.		—	—	—

Londen, Consols. . . .	$98^{3}/_{4}$	Antwerpen, Metalliek. .	58[illegible]
Spanje	—	Spanje	—
Parijs, Fr. rente . . .	69.05	Weenen, Metalliek. . .	67[illegible]
Spanje	$48^{7}/_{8}$	Wissel Londen. . . .	136[illegible]
